

Buitenland

Tweederangsburger in Roemenië

Geplaatst: 3 juli 2013 08:28, laatste wijziging: 3 juli 2013 09:17

Gabor Landman • voorzitter Stichting European Language Rights en vertaler Hongaars

Als lid van de Hongaarse minderheid of afkomstig uit een andere Europese lidstaat, ben je in Roemenië een tweederangsburger. Ruim vijf jaar na de toetreding tot de Europese Unie ziet het er in Roemenië in vrijwel alle opzichten slecht uit.

In 2007 is de Europese Unie uitgebreid met twee nieuwe lidstaten: Roemenië en Bulgarije. Ten tijde van de toetreding klonken er louter positieve geluiden over de toetreding. Deze zou wederzijdse politieke en economische voordelen brengen, zoals economische groei door open grenzen en een verregaande Europese politieke integratie.

Zelf was ik in 2007 ook laaiend enthousiast dat Roemenië lid was geworden van de Europese Unie. Ik vertrouwde erop dat de toetreding de randvoorwaarden zou scheppen voor het transformeren van Roemenië tot een Europese rechtsstaat zoals Nederland of België dat is. Nu, ruim vijf jaar na dato, is het tijd de balans op te maken.

corruptie

Er is geen behoorlijk openbaar bestuur in Roemenië. Zo worden brieven of klachten door instanties gewoon niet beantwoord. Er is geen behoorlijke infrastructuur; de wegen zitten vol gaten vanwege achterstallig onderhoud. Er is sprake van openlijke corruptie. Met een enveloppe vol geld worden er op een gemeentehuis achteraf de nodige vergunningen opgesteld.

Er is ook een belachelijke bureaucratie. Zo moeten bedrijven bepaalde fiscale gegevens nog op een floppydisk aanleveren. Er is geen medische zorg zoals wij die in Nederland kennen. Verder worden Europese taalrechten niet nageleefd.

angst

Het Hongaars bijvoorbeeld is een officiële taal in Roemenië, maar dat recht bestaat alleen op papier; in de praktijk kun je het niet gebruiken. De Roemeense ambtenarij is zelfs in het meertalige Transsylvanië bijna volledig eentalig; een ambtenaar die een internationale taal als Engels, Duits of Frans spreekt, is een uitzondering.

Openlijke opruiing tegen de autonome Hongaarstalige bevolking in dat gebied doet het nog steeds goed in de Roemeense politiek. Het springlevende staatschauvinisme voedt door middel van zorgvuldig geregisseerde lastercampagnes heersende gevoelens van angst bij het Hongaarstalige bevolkingsdeel, dat ten tijde van de Ceausescu-dictatuur nog openlijk gediscrimineerd werd.

communistische dictatuur

Voorbeeld van zo'n lastercampagne is het vijftienjarige schoolmeisje Sabrina, dat tijdens de les haar haarband in de kleuren van de Roemeense vlag weigerde af te doen en openlijk verklaarde Hongaren te haten. Ze werd daarmee een nationale held en schitterde in de Roemeense pers. Deze voor ons onbekende reflexen van de communistische dictatuur zijn helaas springlevend in Roemenië. Roma leven onder erbarmelijke omstandigheden en ze worden openlijk gediscrimineerd. De Roemeense maatschappij is openlijk racistisch en xenofob.

Ook het kolonialisme dat Nederland al ruim een halve eeuw geleden heeft afgezworen, leeft nog steeds in Roemenië. Zo geeft de overheid Roemeense paspoorten cadeau aan de Roemanofone inwoners van de meertalige Moldavische republiek. Dit op grond van openlijke aspiraties voor een te vormen groot-Roemeens rijk. Saillant detail is dat de legitieme eisen voor zelfbeschikkingsrechten van de eigen Hongaarstalige bevolking worden ontkend.

benadeeld

Als gediplomeerd vertaler Hongaars word ik financieel benadeeld door het feit dat de Roemeense autoriteiten de geldende taalwetten, die het gebruik van het Hongaars als co-officiële taal verplicht stellen, nauwelijks naleven. Rechtsgeldige oordelen van de anti-discriminatieraad in Boekarest, waar ik met succes heb geprocedeerd, worden niet nageleefd.

Alle andere rechten die ik heb, bestaan slechts op papier, niet in de praktijk. De meest basale voorzieningen ontbreken, tenzij ik daar zelf voor zorg. Rechtszekerheid ontbreekt bovendien vanwege de unieke Roemeense melange van corruptie, bureaucratie, chauvinisme en het instabiele politieke klimaat.

verhoudingen zoek

Daartegenover kan een Roemeens staatsburger in Nederland genieten van de goede infrastructuur, van de diensten van een integere magistratuur en van een hulpvaardige politie en ambtenarij. In geval van nood wordt hij binnen een kwartier door een ambulance gered. Het politieke klimaat is stabiel en Europese burgerrechten kan hij overal gebruiken.

Er wordt hem geen taaldrempel opgeworpen, omdat hij overal met een beetje Engels terecht kan, en zodoende geen energie hoeft te steken in het leren van een van de twee officiële talen van Nederland, het Nederlands of het Fries. Bovendien kan hij gebruik maken van sociale voorzieningen die in zijn land (Roemenië of de Moldavische Republiek) in het geheel niet bestaan.

debat

Er leven ruim 30.000 Roemenen in Nederland. Hun aantal is groeiend. Het aantal Nederlanders in Roemenië is haast op een hand te tellen. De Roemeense criminaliteit is in Nederland oververtegenwoordigd. Hoeveel Nederlanders zitten er nu in Roemeense gevangenissen vanwege skimmen, strooptochten of gewelddadige overvallen? Hoeveel Nederlandse zzp'ers zijn er nu in Roemenië aan de slag? De verhoudingen zijn totaal zoek.

Gelijkwaardigheid in de Europese Unie? Afspraak is afspraak? Blijkbaar geldt dit wel voor Roemenen, die gebruik mogen maken van hun rechten in Nederland. Diezelfde Europese rechten en voorzieningen waarop een Roemeens staatsburger hier in de praktijk beroep op kan doen, bestaan in Roemenië alleen op papier. Daarom pleit ik voor een debat over de gevolgen van de toetreding van Roemenië tot de EU.